

MEMO

aan : AB
van : DB
onderwerp : Reflectie rekenkameronderzoek ODZOB

Aanleiding

Het rapport van het rekenkameronderzoek over de ODZOB is bekendgemaakt. Het rapport is opgesteld in opdracht van de rekenkamercommissies van de gemeenten Eindhoven, Best, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Laarbeek, Nuenen c.s., Son en Breugel, Veldhoven en Waalre. In het onderzoek werden de doelen, taken, de kosten en doelmatig- en doeltreffendheid van de ODZOB onderzocht. De aanbevelingen in het rapport zijn gericht aan de gemeenteraden en colleges. Zij zijn nu als eerste aan zet om hierin positie te nemen. Dat neemt niet weg dat het DB/ODZOB vanuit hun positie kan reflecteren op de conclusies en aanbevelingen. In deze memo komen achtereenvolgens aan bod: conclusies en aanbevelingen, reflectie DB/ODZOB en processtappen.

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies:

Doelmatigheid en doeltreffendheid van de ODZOB geeft een wisselend beeld:

- De verplichte – en verzoektaken worden grotendeels naar tevredenheid uitgevoerd. Minder tevredenheid is er over de collectieve taken.
- Gemeenten sturen bij op de uitvoering van werkprogramma's. Dit varieert van overleg tot klacht.
- Kaderstelling door raden en colleges is gebrekkig.
- Niet duidelijk is wat de ODZOB inzet bijdraagt aan de gemeentelijke en regionale beleidsdoelen en aan de beoogde maatschappelijke effecten.
- Verantwoording over de uitvoering van collectieve taken is onvoldoende.
- De ODZOB verricht voor veel gemeenten meer verzoektaken.
- De kosten van de verplichte en verzoektaken zijn inzichtelijk. Voor collectieve taken is dit minder het geval. De kosten voor de ODZOB stijgen.
- Doelstellingen, de financiële kaders en inhoudelijke kaders en de uitwerking worden niet geëvalueerd.
- De ODZOB en gemeenten hebben verschillende opvattingen over de rol en taakinving bij toekomstige opgaven zoals de Omgevingswet, energietransitie en transitie veehouderij.
- De gemeentelijke rollen van opdrachtgever en eigenaar lopen te veel door elkaar.

Aanbevelingen:

Aan gemeenteraden:

- Vraag als raad aan het college een notitie over de ODZOB, waarbij de positie en rol van de raad wordt verduidelijkt.
- Gebruik als raad de bestaande mogelijkheden om geïnformeerd te worden en op de geëigende momenten invloed uit te oefenen.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Aan colleges:

- Maak als (samenwerkende) colleges en in overleg met PNB duidelijk voor welke gemeentelijke en regionale opgaven en doelstellingen een bijdrage van de ODZOB gevraagd wordt en verzoek de ODZOB daarop te reageren in haar aanbod van activiteiten.
- Verbeter het samenspel tussen gemeenten en ODZOB. Onder andere met een voorstel waarmee inzicht wordt gegeven hoe doelmatigheidsvoordelen kunnen worden gehaald als gekozen wordt voor meer uniformiteit en minder maatwerk.
- Maak als gemeenten en ODZOB afspraken over de wijze, waarop de monitoring en evaluatie wordt vormgegeven en de wijze waarop de resultaten hiervan worden gecommuniceerd.

Tot slot stelt de rekenkamercommissie voor om het college op te dragen:

- Uitvoering te geven aan de aanbevelingen;
- Met de ODZOB binnen 3 maanden een plan van aanpak op te stellen om het samenspel met de ODZOB te verbeteren met daarbij centraal de maatschappelijke opgaven, de toegevoegde waarde van de ODZOB aan de beoogde maatschappelijke effecten, met afspraken over bijbehorende sturing, ijkpunten, monitoring en evaluatie;
- De raad hierover halfjaarlijks te informeren.

Reflectie DB/ODZOB

Algemeen

- Veel punten die in het rapport aan de orde komen zijn herkenbaar in de dagelijkse praktijk. In algemene zin kan de ODZOB zich vinden in de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek. Het rapport bevat goede aangrijpingspunten om de onderlinge samenwerking en daarmee de doelmatigheid en doeltreffendheid te verbeteren.
- ODZOB is blij met de constatering dat de verplichte- en verzoektaken grotendeels naar tevredenheid van de deelnemers worden uitgevoerd. Dat is immers meer dan 95% van de werkzaamheden.

Rollen en posities

- Het duidelijk definiëren van rollen en posities van raad, college en ODZOB kan alle partijen helpen in de samenwerking om het werk nog beter te kunnen doen. Het gaat hierbij niet alleen om het definiëren van de rollen, maar ook over de bewustwording ervan en de "rolvastheid". Eigenaarschap, opdrachtgever- en opdrachtnemerschap lopen in de praktijk door elkaar. Dit vraagt om aandacht. ODZOB kan de aanbeveling ondersteunen om een notitie op te stellen waarin de rollen en posities nader zijn geduid.

Samenspel raad, college en ODZOB – duidelijke gemeentelijke en regionale doelstellingen

- Het is belangrijk dat het samenspel tussen raad, college en ODZOB goed verloopt: raad en college formuleren de beleidsdoelen waar de ODZOB met de uitvoering van het VTH-takenpakket naadloos op kan aansluiten. Het helpt de ODZOB als de kaderstelling door raad en het college steviger wordt ingevuld: aan de hand van concrete beleidsdoelen kunnen de deelnemers de opdrachtverlening aan de ODZOB beter formuleren. Hiermee geven ze sturing aan de realisatie van de door hen gewenste gemeentelijke en regionale beleidsdoelen. Voor een haalbaar uitvoeringsbeleid is het essentieel dat deelnemers en de ODZOB in een vroegtijdig stadium van de beleidscyclus beleid en uitvoering bij elkaar brengen. ODZOB kan de aanbeveling ondersteunen om hierover nadere afspraken te maken.
- ODZOB kan zich vinden in het voorstel waarmee doelmatigheidsvoordelen kunnen worden gehaald door meer uniformiteit en minder maatwerk. Een werkgroep met een OGP-afvaardiging is een

verkenning gestart om de mogelijkheden voor efficiency in te beeld brengen. De inzet is er onder andere op gericht om het aantal mandaatsmaken en werkafspraken terug te brengen zodat de werkzaamheden efficiënter kunnen worden georganiseerd. Dit vraagt om inzet van zowel de ODZOB als de deelnemers.

Collectieve taken

- ODZOB begrijpt de zorgen rondom de collectieve taken. Inmiddels zijn er maatregelen genomen. In overleg met een OGP-afvaardiging zijn er vorig jaar eerste stappen gezet om de resultaten “smarter” te maken. Die worden dit jaar verder uitgebouwd. De nodige aandacht zal uitgaan naar een goede monitoring en communicatie over de voortgang en resultaten. Ook heeft de ODZOB extra aandacht gegeven aan de verantwoording van de resultaten door hier uitgebreid over te rapporteren in de jaarstukken van 2019. Dit wordt het komende jaar gecontinueerd. Daarnaast zijn er concrete collectieve taken zoals bijvoorbeeld de consignatiedienst en meldkamer voor milieuklachten waarover aanvullend op detailniveau wordt gerapporteerd per gemeente.
- Hoewel de omvang van het collectieve taken budget slechts 5% van de kosten betreft, hecht de ODZOB er toch aan dat de deelnemers ook daar tevreden over zijn. ODZOB constateert overigens dat het onderdeel collectieve taken een relatief prominente plaats heeft gekregen in het rapport in verhouding tot de basis- en verzoektaken die een relatief groot deel beslaan van de kosten. Verder moet worden opgemerkt dat de vrije ruimte van het collectieve taken pakket beperkt is vanwege het relatief grote aandeel van vaste kosten (SSiB, regionaal meetnet en meldkamer).

Ontwikkeling kosten

- Dat de deelnemers tevreden zijn over de uitvoering van de verplichte- en verzoektaken blijkt niet alleen uit dit onderzoek, maar ook uit het feit dat de deelnemers steeds meer opdrachten bij de ODZOB onderbrengen. Dat dit leidt tot de conclusie “de kosten voor de ODZOB stijgen” kan de ODZOB niet goed plaatsen. Een conclusie die meer recht doet aan deze situatie is dat de deelnemers steeds meer taken beleggen bij de ODZOB, wat vanzelfsprekend gepaard gaat met de daaraan gerelateerde kosten.

Processtappen

De stappen voor de komende tijd:

- Bekrachtiging reflectie DB-lijn per email 19 maart
- Bespreken reflectie MT ODZOB 31 maart
- Bespreken reflectie/bepalen vervolgstappen in DB van 2 april
- Bespreken rekenkameronderzoek en standpuntbepaling in raden/colleges april - juni
- Bespreken/standpuntbepaling en benoemen vervolgstappen in AB van 25 juni